

Laki

brexit-mukautusvarauksen kansallisesta toimeenpanosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään brexit-mukautusvarauksen, jäljempänä *varaus*, kansallisesta toimeenpanosta. Tällä lailla täydennetään brexit-mukautusvarauksen perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1755, jäljempänä *EU-asetus*, kansallista soveltamista.

Tätä lakia ei sovelleta Ahvenanmaan maakunnassa.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Varauksen varoista rahoitettavan tuen myöntämiseen, maksamiseen, seurantaan, tarkastukseen ja takaisinperintään sovelletaan, mitä yrityksen kehittämisavustuksesta säädetään valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021—2028 annetussa laissa (758/2021) ja muualla laissa, ellei tästä laista muuta johdu.

2 luku

Viranomaiset ja niiden tehtävät

3 §

Työ- ja elinkeinoministeriön tehtävät

Työ- ja elinkeinoministeriö toimii Euroopan unionin varausta koskevassa lainsäädännössä tarkoitettuna hallinnoinnista vastaavana elimenä ja hoitaa EU-asetuksen 14 artiklassa tarkoitetut tehtävät, joita ei ole säädetty muun viranomaisen tehtäväksi.

Työ- ja elinkeinoministeriö päättää varauksen varojen osoittamisesta varoja välittävälle toimielimelle valtion talousarvioon otettujen määrärahojen puitteissa.

4 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävät ja toimivalta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset toimivat varauksen tukea välittävinä toimielinä. Välittävät toimielimet hoitavat niille tässä laissa ja muualla laissa annettuja varaukseen liittyviä tehtäviä työ- ja elinkeinoministeriön lukuun ja sen vastuulla.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset toimivat hallinnoimiaan varauksesta rahoitettavia avustuksia koskeissa asioissa valtioneuvoston asetuksella (688/2001) tarkoitettuina valtionapuviranomaisina.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävänä on lisäksi:

1) laatia EU-asetuksessa tarkoitettu hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvaus, kun on kysymys väittävän toimielimenomasta toiminnasta varaukseen liittyvien tehtävien hoidossa, ja ylläpitää kuvausta;

2) kirjata ja tallentaa myöntämistään avustuksesta aiheutuneita menoja koskevat ja muut tämän lain soveltamiseksi tarvittavat tiedot 6 §:ssä tarkoitettuun sähköiseen tietojärjestelmään;

3) antaa varauksen varoista myöntämistään avustuksista työ- ja elinkeinoministeriölle sen asettamaan määräaikaan mennessä EU-asetuksessa tarkoitettua johdon vahvistuslausumaa vastaava vahvistuslausuma.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle säädettyjä tehtäviä hoitavista toimivaltaisista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetussa laissa (897/2009) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

5 §

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnon tehtävät

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminto toimii EU-asetuksessa tarkoitettuna riippumattomana tarkastuselimenä ja vastaa varaukseen sovellettavassa Euroopan unionin lainsäädännössä ja tässä laissa säädetyistä tehtävistä.

Valtiovarain controller -toiminto laatii ja ylläpitää EU-asetuksessa tarkoitettua hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvauksen, kun on kysymys toiminnon omasta toiminnasta.

Lisäksi valtiovarain controller -toiminto ilmoittaa tekemiensä tarkastusten tuloksista työ- ja elinkeinoministeriölle ja toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä laatii yhteenvedon suorittamistaan tarkastuksista varauksen käytöstä annettavaa jäsenvaltion varauksesta maksettavaa rahoitusosuutta koskevaa hakemusta varten.

3 luku

Seuranta ja valvonta

6 §

Varauksen hallinnointiin käytettävä tietojärjestelmä

Varauksen hallinnointiin käytetään valtioneuvoston asetuksella (688/2001) tarkoitettua sähköistä tietojärjestelmää.

7 §

Viranomaisten oikeus tietojen luovuttamiseen ja tiedonsaantioikeudet

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta toiselta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta taholta tuen hakijana ja tuen saajana toimivan luonnollisen henkilön ja oikeushenkilön taloudellista asemaa, liike- ja ammattitoimintaa, hakijalle ja saajalle julkisista varoista myönnettyä rahoitusta ja muuta tuen kannalta merkittävää olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa ja Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi. Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla on oikeus saada tässä momentissa tarkoitettuja välttämättömiä tietoja tuen käytöstä myös tuen saajalta.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa tässä pykälässä tarkoitettuja välttämättömät tiedot muulle viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle taholle ja Euroopan unionin toimielimelle, elimelle ja laitokselle niiden lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi.

4 luku

Tarkastukset

8 §

Euroopan unionin toimielinten, elinten ja laitosten tarkastusoikeus

Euroopan komission, Euroopan petostentorjuntaviraston, Euroopan tilintarkastustuomioistuinten, Euroopan syyttäjänviraston sekä muiden Euroopan unionin toimielinten, elinten ja laitosten tarkastusoikeudesta säädetään Euroopan unionin lainsäädännössä.

9 §

Kansallisten viranomaisten tarkastusoikeudet

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla on oikeus tehdä työ- ja elinkeinoministeriöön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin sekä valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021—2028 annetun lain 5 §:ssä tarkoitettua avustuksen saajiin kohdistuvia tarkastuksia tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus tehdä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin sekä avustusten saajiin ja hakijoihin kohdistuvia tarkastuksia tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriön ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä niiden käyttämän tarkastajan oikeudesta tarkastaa avustuksen hakijan ja avustuksen saajan liiketoimintaa säädetään lisäksi valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021—2028 annetun lain 18 §:ssä.

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminto, työ- ja elinkeinoministeriö sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset voivat tehdä tarkastuksen itse tai valtuuttaa muun tarkastustyötä tekevän viranomaisen tai tilintarkastajan tekemään sen puolestaan. Tilintarkastajan on oltava tilintarkastuslaissa (1141/2015) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annetussa laissa (1142/2015) tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Valtuutetun tilintarkastusyhteisön on nimettävä tarkastuksesta päävastuussa oleva tilintarkastaja.

Ulkopuolinen asiantuntija voi työ- ja elinkeinoministeriön pyynnöstä avustaa tarkastuksessa. Tilintarkastajaan ja ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan valtion virkamieslain (750/1994)

14 ja 15 §:ää sekä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tässä laissa säädettyjä tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

10 §

Tarkastajan toimivalta

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla, työ- ja elinkeinoministeriöllä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla ja niiden valtuuttamalla 9 §:ssä tarkoitetulla viranomaisella ja tilintarkastajalla on oikeus päästä tuen myöntämisen ja käytön kannalta merkityksellisiin rakennuksiin, toimitiloihin ja paikkoihin. Tarkastuksen saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa vain, jos niissä harjoitetaan ammattitoimintaa. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan kohdistuvan tarkastuksen voi toimittaa vain valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminto, työ- ja elinkeinoministeriö sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä niiden valtuuttama viranomainen. Ulkopuolisen asiantuntijan oikeuteen avustaa tarkastuksen toimittamisessa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa sovelletaan, mitä 9 §:n 5 momentissa säädetään.

Tarkastajalla on oikeus tarkastaa kaikki tarkastuksen kannalta tarpeelliset tiedot, selvitykset, asiakirjat, tietojärjestelmät, tallenteet, muu aineisto ja olosuhteet. Tarkastajalla on oikeus ottaa tässä momentissa tarkoitettu aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen asianmukainen tekeminen sitä edellyttää. Haltuun otetut asiakirjat ja muu aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastaminen ei enää edellytä niiden hallussapitoa.

Tarkastukseen sovelletaan lisäksi, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

11 §

Virka-apu

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla, työ- ja elinkeinoministeriöllä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla ja niiden valtuuttamalla 9 §:ssä tarkoitetuilla viranomaisella ja tilintarkastajalla sekä Euroopan unionin toimivaltaisilla toimielimillä, elimillä ja laitoksilla on oikeus saada poliisi-, tulli-, vero- ja ulosottoviranomaisilta virka-apua tarkastuksen tekemisessä.

5 luku

Erinäiset säännökset

12 §

Kirjanpitoaineiston ja muun todentavan aineiston säilyttäminen

Työ- ja elinkeinoministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, ja valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnon on säilytettävä tämän lain toimeenpanoon liittyvä todentava aineisto vuoden 2029 loppuun, jollei kansallisessa lainsäädännössä taikka vähämerkityksistä tukea tai valtiontukea koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetä pidempää säilyttämisaikaa.

13 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023.

Helsingissä 29.12.2022

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Elinkeinoministeri Mika Lintilä